

PROGRAM

Wychowawczo-Profilaktyczny

klas I-VIII

Publicznej Szkoły Podstawowej
nr 1 w Krapkowicach

Rok szkolny 2020-2021

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
Diagnoza środowiska szkolnego i sytuacji wychowawczej.....	3
Podstawa prawna.....	4
Misja, wizja szkoły.....	5
Model absolwenta, cele szkoły jako środowiska wychowawczego.....	6
Uczestnicy Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.....	8
Cele Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.....	11
Czynniki ryzyka i czynniki chroniące.....	11
Współpraca z rodzicami.....	15
Programy profilaktyczne.....	15
Szkolny system zajęć rozwijających talenty i zainteresowania, postawy i umiejętności społeczne oraz organizacyjne.....	16
Tradycje i uroczystości szkolne.....	17
Kalendarz stałych uroczystości.....	17
Ewaluacja programu.....	18

Wstęp

Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Krapkowicach opiera się na hierarchii wartości przyjętych przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy oraz tradycji. Działania zawarte w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym są spójne z wewnątrzszkolnym systemem oceniania oraz Statutem naszej szkoły.

Myśl przewodnia podejmowanych przez szkołę działań wychowawczych i profilaktycznych opiera się na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole. W swojej działalności szkoła musi uwzględniać wolę rodziców, jak również priorytety edukacyjne państwa. Wychowanie to wspieranie rozwoju uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej oraz społecznej. Procesy wychowania to świadoma działalność ukierunkowana na kształcenie osobowości człowieka, według założonego, określonego wzoru, obejmującego wartości poznawcze, moralne, estetyczne i organizacyjno-społeczne. Działalność ta realizowana jest przez rodziców, instytucje oświatowe, środki masowego przekazu. Wychowanie powinno opierać się na pozytywnych interakcjach ucznia z nauczycielem, rodzica z dzieckiem. Nauczyciel, wychowawca powinien umieć stwarzać dobrą sytuację rozwojową dla dziecka, a przede wszystkim być przykładem, autorytetem. Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym i lokalnym.

Diagnoza środowiska szkolnego i sytuacji wychowawczej

Każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki na podstawie:

1. Wyników ewaluacji programu wychowawczo – profilaktycznego za rok szkolny 2019/2020.
2. Wyników z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora za rok szkolny 2019/2020.
3. Obserwacji zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian
4. Analizy dokumentów (tematyka godzin wychowawczych).
5. Wymiany spostrzeżeń w zespołach wychowawców, nauczycieli, pedagoga oraz psychologa.
6. Analizy przypadków zachowań ryzykownych uczniów.
7. Analizy frekwencji uczniów oraz osiągnięć edukacyjnych.

8. Analizy najważniejszych wydarzeń i imprez szkolnych oraz działalności Samorządu Uczniowskiego,
9. Analizy tematyki warsztatów profilaktycznych zrealizowanych we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krapkowicach.
10. Analizy wyników badań ankietowych przeprowadzonych przez pedagoga i psychologa wśród uczniów klas 6-8 na temat uzależnień.
11. Analizy sprawozdania ewaluacji wewnętrznej w obszarze „Diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka w celu przeciwdziałania narkomanii i podejmowania ryzykownych zachowań przez uczniów”.
12. Analizy wyników ankiet przeprowadzonych przez zespół ds. ewaluacji wśród uczniów, rodziców i nauczycieli w czerwcu 2020r.
13. Przy opracowaniu Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły uwzględniono również:
 - dotychczasowe doświadczenia szkoły,
 - propozycje dotyczące treści o charakterze wychowawczym i profilaktycznym autorstwa rodziców, uczniów i nauczycieli,
 - analizę sytuacji wychowawczej, w tym zagrożeń uzależnieniami,
 - przewidywane zmiany w szkole i środowisku uczniów, które w najbliższej przyszłości będą miały wpływ na proces wychowania,
 - kierunki polityki oświatowej na rok szkolny 2020/2021.

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U.1997 nr 78 poz. 483).
2. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela (tekst.jedn.:Dz.U. 2017 poz. 1189).
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59, 949, Dz.U. z 2019r. poz 1148).
5. Ustawa z 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jedn.:Dz.U. 2016 poz. 1943 ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r.

w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249).

7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 czerwca 2020r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2020 poz. 1008).
9. Statut Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Krapkowicach.

Misja

Nasza szkoła - nasz drugi dom:

- jest wspólnotą opartą na partnerstwie, przyjaźni, szacunku i wzajemnej pomocy,
- pielęgnuje własne tradycje,
- propaguje zdrowy styl życia,
- stwarza możliwości samodzielnego twórczego działania,
- zapewnia równość szans,
- kształtuje wartości moralne,
- pomaga wszystkim uczniom w rozwoju ich talentów i zainteresowań,
- zapewnia poczucie bezpieczeństwa,
- umacnia więź emocjonalną z regionem.

Wizja szkoły:

- wychowuje do coraz większej odpowiedzialności za naukę,
- wspiera umiejętności wyrażania własnych poglądów,
- dba o poprawne posługiwanie się językiem ojczystym,

- rozwija gotowość do pracy w zespole,
- kadra pedagogiczna podnosi swoje kwalifikacje.

Model absolwenta PSP nr 1 w Krapkowicach:

- zna swoje możliwości i uzdolnienia,
- jest wrażliwy na potrzeby drugiego człowieka,
- umie kierować swoimi emocjami,
- jest sprawny fizycznie,
- potrafi współdziałać w grupie,
- potrafi świadomie podejmować decyzje,
- potrafi samodzielnie poszukiwać, gromadzić i korzystać z różnych źródeł informacji,
- zna zasady komunikacji między ludźmi,
- jest przygotowany do życia w rodzinie i społeczeństwie

Cele szkoły, jako środowiska wychowawczego

Cele szkoły wynikają z podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2019/2020, z Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 (Dz.U. z 2017 poz 356), prowadzonych badań oraz potrzeb członków społeczności szkolnej.

I. Główne kierunki polityki oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej na rok szkolny 2020/2021, uwzględnione w programie:

1. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz wsparcia psychologiczno – pedagogicznego wszystkim uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych.
2. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość. Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych.
3. Działania wychowawcze szkoły. Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.

II. Cele szkoły według Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej:

- 1) wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- 2) wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- 3) formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- 4) rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- 5) rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- 6) ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
- 7) rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- 8) wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- 9) wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
- 10) wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- 11) kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- 12) zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- 13) ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

III. Wynikające z prowadzonych badań oraz potrzeb członków społeczności szkolnej :

- opieka nad biologicznym i psychologicznym rozwojem wychowanków.
- ochrona wychowawcza nad działaniem wychowanka w życiu społeczności środowiskowej.
- skoordynowanie oddziaływań wychowawczych domu, szkoły i środowiska rówieśniczego.
- skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.
- reagowanie na zmiany związane z rozwojem nauki, nowoczesnych technologii, globalizacji.
- szybkie i elastyczne dostosowanie się do zmian zachodzących na rynku pracy.
- doskonalenie procesu wychowawczego, wychowanie ku wartościom uniwersalnym i społecznym, jako ciągły proces towarzyszący wszystkim sferom działalności.

Uczestnicy Programu Wychowawczo - Profilaktycznego

Wychowawcy, nauczyciele:

- kreują sytuacje, w których dziecko aktywnie rozwija wszelkie sfery swojej osobowości.
- kształtują umiejętności współistnienia i współdziałania w grupie rówieśniczej i społecznej przez wspólną naukę, zabawę i wybór właściwych form spędzania wolnego czasu,
- budują obraz własnej osoby w oparciu o rzetelną samoocenę,
- poświęcają dużą uwagę edukacji medialnej, czyli wychowania do właściwego odbioru i wykorzystania mediów,
- starają się poznać sytuację rodzinną i osobistą ucznia,
- opracowują i realizują Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły,
- prowadzą dokumentację nauczania,
- wspierają rozwój uczniów i usamodzielnianie się,
- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptację ucznia w klasie,
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-

pedagogicznej,

- integrują oddział klasowy,
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów,
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów,
- inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz wspólnie oceniają stopień ich realizacji,
- współpracują z dyrekcją szkoły,
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, policją, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, powiatowym centrum pomocy rodzinie, sądem rodzinnym,
- udzielają pomocy w przewyżnianiu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
- informują o potrzebach związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach,
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu,
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań,
- dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia,
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencją i postawą,
- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią.

Pedagoga i psycholog:

- prowadzą badania i działania diagnostyczne uczniów, w tym diagnozują indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne, uczniów w celu określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz wspierania mocnych stron uczniów;
- diagnozują sytuację wychowawczą w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych oraz wspierania rozwoju uczniów;

- udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
- podejmują działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci;
- minimalizują skutki zaburzeń rozwojowych, zapobiegają zaburzeniom zachowania oraz inicjują różne formy pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
- inicjują i prowadzą działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych;
- pomagają rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- wspierają nauczycieli i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- współpracują z przedstawicielami instytucji pomocowych

Dyrektor:

- nadzoruje realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły oraz warunki do jego realizacji poprzez min.:
- wspieranie samorządności i samodzielności uczniów,
- wspieranie nauczycieli w procesie dydaktyczno-wychowawczym,
- zapewnienie właściwych warunków do prowadzenia procesu dydaktyczno-wychowawczego,
- tworzenie warunków do kultywowania tradycji i kultury,
- umożliwienie działania na terenie szkoły wolontariatu, stowarzyszeń i organizacji młodzieżowych, i innych organizacji wspierających proces wychowania,
- współpracuje z Radą Rodziców.

Uczniowie:

- współorganizują imprezy i akcje szkolne,
- znają i przestrzegają normy zachowania obowiązujące członków społeczności szkolnej,
- akceptują innych uczniów i szanują ich prawa,
- współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swe prawo do samorządności,
- kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni,

- mają szacunek do kultury, języka i tradycji narodowej własnej i innych,

Rodzice:

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi; - aktywnie uczestniczą w życiu szkoły; -
- znają i akceptują program wychowawczo-profilaktyczny; -
- wspierają rozwój dziecka w jego poczynaniach; -
- zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa; -
- wspierają wychowawcę i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą doświadczeniem i pomocą.

Cele Programu Wychowawczo-Profilaktycznego:

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej.
2. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
3. Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu, profilaktyka uzależnień.
4. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, wrażliwości na potrzeby innych, uczciwości, tolerancji dla innych, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi, zapobieganie konfliktom oraz zachowaniom agresywnym uczniów w życiu i cyberprzestrzeni.
5. Kształtowanie prawidłowych postaw proekologicznych.
6. Zaznajamianie uczniów z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi prawa oraz finansów.
7. Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Do każdego z wyżej wymienionych obszarów ustalono czynniki chroniące i czynniki ryzyka

Zadania programu	Czynniki chroniące	Czynniki ryzyka
Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej	-silna więź z rodziną, społecznością lokalną i szkolną, narodem, - świadomość przynależności narodowej, - szacunek do innych ludzi,	- zanik postaw patriotycznych, - brak motywacji do samokształcenia i samorozwoju, - brak motywacji do

	<p>prawa i tradycji narodowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie w organizację imprez, uroczystości szkolnych i lokalnych. 	<p>podejmowania działań społecznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska świadomość przynależności społecznej, - negatywne wzorce z najbliższego otoczenia.
<p>Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie podstawowych zasad bezpieczeństwa w szkole i w domu – edukacja dzieci, - nauka zachowania i prawidłowej reakcji podczas zagrożenia, - umiejętność korzystania przez dzieci z telefonów alarmowych, - przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć dydaktycznych i przerw. 	<ul style="list-style-type: none"> - lekceważące podejście rodziców do zasad bezpieczeństwa, - brak wiedzy o prawidłowym reagowaniu na zagrożenie, - nieznanosć telefonów alarmowych.
<p>Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu, profilaktyka uzależnień</p>	<ul style="list-style-type: none"> - silna więź z rodziną, - pozytywny wpływ grupy rówieśniczej, - negatywny stosunek kolegów/koleżanek do używania narkotyków, - wsparcie przyjaciół, - dorosłe autorytety, - poczucie odpowiedzialności za siebie, godności, - zaangażowanie rodziców w szkolne sprawy dziecka, - poczucie własnej wartości, - radzenie sobie z negatywnymi emocjami, - zaangażowanie w konstruktywne akcje charytatywne, - negatywny stosunek rodziców i uczniów do wszelkiego typu używek, - rozmowy z rodzicami o wydarzeniach dnia 	<ul style="list-style-type: none"> - liberalny stosunek rodziców do wszelkiego typu używek, - brak więzi z rodziną, - brak konsekwentnego systemu wychowawczego, - zaburzenia w pełnieniu roli ojca i matki, - nieobecność w domu, - destrukcyjny wpływ grupy rówieśniczej, - spostrzeżenie cyberprzemocy jako zabawy, - skłonność do izolowania się, niska samoocena, podatność na presję otoczenia, - niekontrolowany dostęp do internetu, również w szkole, - doświadczenie cyberprzemocy w szkole, - liberalny stosunek rodziców do wszelkiego typu używek - przebywanie w środowisku,

	<p>codziennego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie przez rodziców czasu spędzanego poza domem, - udział w praktykach i uroczystościach religijnych, 	<p>w którym używano narkotyków,</p> <ul style="list-style-type: none"> - picie alkoholu przez bliskich ucznia, - konflikty rodzinne, - rodzina niepełna lub zrekonstruowana, - kontakt ze środowiskiem patologicznym, - niskie kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania substancji odurzających, - stała pomoc psychologiczno - pedagogiczna
<p>Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, wrażliwości na potrzeby innych, uczciwości, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi, zapobieganie konfliktom oraz zachowaniom agresywnym uczniów w życiu i cyberprzestrzeni</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kultura osobista rodziców oraz ich poziom wykształcenia, - kształtowanie empatii poprzez pozytywne wzorce domu rodzinnego, - znacząca rola rodziców i ich autorytet, - poprawne relacje w rodzinie, zaufanie do rodziców, poprawny podział ról, - dobra integracja całej klasy, - nauka konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie ze stresem, - umiejętność rozpoznawania i kontrolowania emocji, - posiadanie wartości i przekonań, - odpowiednie środowisko przyjaciół, - wsparcie uczniów, doświadczających przemocy, - reagowanie szkoły na jakiegokolwiek sygnały 	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom kultury osobistej rodziców, - brak autorytetów w rodzinie, - wysoki poziom akceptacji zjawisk przemocy, - brak wrażliwości na potrzeby innych, - działania kryminalne rodziców, - problem alkoholowy w rodzinie, - trudności finansowe rodziny, - częste spędzanie czasu przez rodziców poza domem, - brak zainteresowania postępami edukacyjnymi dziecka, - brak współpracy ze szkołą i instytucjami udzielającymi wsparcia i pomocy, - brak tolerancji dla inności w środowisku rówieśniczym, - brak reakcji świadków na krzywdę uczniów, - brak kontroli nad

	<p>przemocy w szkole i w Sieci,</p> <ul style="list-style-type: none"> - profilaktyka bezpiecznego korzystania z telefonów komórkowych i internetu. - niski poziom akceptacji przemocy, dyskryminacji, realizacja kampanii społecznych, - istnienie szkolnych regulaminów i procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych i przemocowych, 	<p>korzystaniem przez dziecko z komputera/telefonu i bagatelizowanie zjawiska przemocy w Internecie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do Internetu w szkole,
Edukacja proekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywna postawa wobec tematów związanych z ekologią i ochroną środowiska, - prawidłowa segregacja śmieci w domu i szkole, - spędzanie czasu na łonie przyrody, - wiedza związana z tematyką proekologiczną, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywny stosunek do tematów związanych z ekologią i ochroną środowiska, - brak prawidłowej segregacji śmieci, - brak wiedzy związanej z tematyką proekologiczną, - brak szacunku do przyrody, natury,
Zaznajamianie uczniów z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi prawa oraz finansów	<ul style="list-style-type: none"> - respektowanie praw obowiązujących w szkole i w społeczeństwie, - znajomość własnych praw, - poszanowanie praw innych osób, - umiejętność wykorzystywania znajomości prawa we własnym życiu, - umiejętność oszczędzania i zarządzania oszczędnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> - łamanie regulaminu szkolnego, - niestosowanie się do obowiązujących zasad współżycia społecznego, - brak umiejętności zarządzania finansami.

Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.	- respektowanie norm społecznych, - szacunek dla siebie i innych, - kierowanie się w życiu zasadami powszechnie uznanymi za sprzyjające rozwojowi jednostki i społeczeństwa, - wysoko rozwinięty system wartości,	- brak rozwiniętego systemu wartości, - brak pozytywnego wpływu rodziców na rozwój systemu wartości, - brak prawidłowych wzorców osobowych, - brak szacunku do innych i ich systemu wartości.
---	--	--

Współpraca z rodzicami

Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest realizowany w oparciu o współpracę rodziców, uczniów i nauczycieli.

Współpraca z rodzicami jest realizowana poprzez:

1. Indywidualne spotkania nauczycieli z rodzicami według potrzeb, zebrania z rodzicami oraz z Radą Rodziców
2. Zapoznanie rodziców z:
 - zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi w danej klasie i szkole,
 - przepisami dotyczącymi zasad oceniania klasyfikowania i promowania uczniów,
 - organizacją opieki psychologiczno-pedagogicznej, harmonogramem zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę.
3. Udział rodziców w podejmowaniu różnych decyzji istotnych dla pracy szkoły.

Programy profilaktyczne, innowacje pedagogiczne, projekty:

1. „Owoce w szkole”
2. Trzymaj Formę” – organizator Państwowy Powiatowy Inspektorat w Krapkowicach, koordynator Zofia Żmuda.
3. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego PSP nr 1 w Krapkowicach – program autorski opracowany przez mgr. Mariolę Zwior.

4. Wewnątrzszkolny projekt na rzecz dzieci z niepełnosprawnościami i zaburzeniami kształtujący postawy akceptacji autorstwa mgr Wiolety Kurc- Krzemińskiej realizowany w klasie 2c (Międzynarodowy Dzień Głuchych i Niedosłyszących, Międzynarodowy Dzień Niewidomych, Międzynarodowy Dzień Tolerancji, Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych, Międzynarodowy Dzień Brail'a, Międzynarodowy Dzień Pomocy Potrzebującym, Światowy Dzień Zespołu Downa, Światowy Dzień Świadomości Autyzmu).
5. Dzień Bezpiecznego Internetu (realizator mgr Justyna Wawrzynek, mgr Edyta Nieczydor).
6. Obchody „Dnia Kolorowej Skarpetki” oraz Niebieskiego Dnia (realizator – nauczyciele wspomagający, psycholog, pedagog).
7. Charytatywna akcja zbioru nakrętek na rzecz chorych dzieci.
8. Projekt Fundacji Uniwersytet Dzieci realizowany w klasie 5a: „Ja w społeczeństwie. Jak mogę zmienić świat? (realizator mgr Ewelina Młynarczyk)
9. Międzynarodowy projekt edukacyjny „Emocja” – klasa 5a – realizator mgr Ewelina Młynarczyk.
10. Uniwersytet Dzieci w Klasie „Matematyka. Co się liczy w sporcie” (klasa 3c, realizator mgr Alicja Niezgoda).
11. „Czytamy z klasą lekturki spod chmurki.” Edycja II ekologiczna. (klasa 3c, realizator mgr Alicja Niezgoda).
12. Innowacja pedagogiczna „Nauka z laptopa” (klasa 3c, realizator mgr Alicja Niezgoda).
13. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych prowadzonych przez firmy zewnętrzne, np. „Ratownicy marzeń”, „Unplugged”, „Fonoholizm”

Szkolny system zajęć rozwijających talenty i zainteresowania, postawy i umiejętności społeczne oraz organizacyjne

Zadania o charakterze wychowawczym realizowane są przez uczniów, nauczycieli, wychowawców i dyrekcję szkoły poprzez:

- lekcje wychowawcze – jako zajęcia wychowawcy i uczniów danej klasy są podstawowym miejscem do szybkiej wymiany informacji, możliwości analizy problemów wychowawczych; ważna jest rola i otwarta postawa wychowawcy na problemy dzieci i młodzieży;
- zajęcia edukacyjne – zajęcia w czasie których na bazie podstawowych

wiadomości pojawiają się zagadnienia wychowawcze;

- zajęcia pozalekcyjne – dodatkowe formy pracy, gdzie spotyka się młodzież i dzieci o określonych zainteresowaniach i umiejętnościach;
- apele, poranki, akademie, rocznice związane ze świętami narodowymi;
- konkursy, przedstawienia w czasie których dzieci i młodzież zaprezentują swoje osiągnięcia, umiejętności i wiedzę;
- praca uczniów na rzecz szkoły pod patronatem Szkolnego Samorządu Uczniowskiego;
- spotkania z ciekawymi ludźmi;
- wyjścia do placówek kulturalnych;
- zajęcia integracyjne z uczniami klas pierwszych,
- organizowanie wycieczek przedmiotowych i krajoznawczych;
- integracja z uczniami niepełnosprawnymi.

Tradycje i uroczystości szkolne

Rytuał szkolny:

- przyjęcie Pierwszoklasistów do grona społeczności uczniowskiej – pasowanie na ucznia
- poczet sztandarowy,
- wybory do Rady Samorządu Uczniowskiego,
- wybory przewodniczącego Samorządu Uczniowskiego,
- powołanie opiekuna Samorządu Uczniowskiego,
- obchody Dnia Patrona Szkoły,
- pożegnanie absolwentów szkoły.

Kalendarz stałych uroczystości:

- uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego,
- Dzień Edukacji Narodowej 14.IX,
- Święto Niepodległości 11. XI,
- tradycyjne Andrzejki 30.XI,
- Dzień Jana Pawła II 16.X,
- Mikołajki 6.XII,
- zabawa karnawałowa,

- walentynki 14.II,
- powitanie wiosny 21.III,
- Dzień Ziemi,
- Święto Konstytucji 3 Maja,
- Dzień Integracji Europejskiej,
- Dzień Matki 26.V,
- Dzień Sportu Szkolnego, Dzień Dziecka 1. VI,
- pożegnanie absolwentów,
- zakończenie roku szkolnego.

Ewaluacja programu

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje na temat działania programu i jego efektów pochodzą od uczniów, rodziców i nauczycieli oraz służą doskonaleniu pracy i pomocy w opracowaniu kolejnej wersji programu.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów,
- obserwacja postępów w nauce,
- frekwencja na zajęciach dydaktycznych,
- udział w konkursach,
- ankiety i wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- analiza szkolnej dokumentacji.

Program został znowelizowany przez zespół nauczycieli w składzie:

Przewodnicząca mgr Justyna Wawrzynek
 mgr Bernadeta Puto
 mgr Edyta Nieczypor
 mgr Sylwia Tupko
 mgr Ewelina Młynarczyk
 mgr Łukasz Hendzel

Załącznik nr 1 do Programu Wychowawczo – Profilaktycznego

Sposób realizacji celów programu

Zadania programu	Działania	Spodziewane efekty i cele	Metody realizacji	Odpowiedzialni	Czas realizacji
Obszar 1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie przez uczniów symboli narodowych, • poznawanie przez uczniów najbliższej okolicy, stolicy i innych miast polskich, • poznawanie sylwetek słynnych Polaków. • dbałość o używanie poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost tożsamości i świadomości narodowej, poczucia przynależności do społeczności lokalnej, • rozwój postaw prospołecznych • kulturalne i poprawne wysławianie się, 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym, • konkurs wiedzy o patronie szkoły, konkurs recytatorski, • pogadanki w czasie godziny wychowawczej • wystawa prac uczniów, 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas, nauczyciele plastyki i techniki 	<ul style="list-style-type: none"> • cały rok szkolny z uwzględnieniem uroczystości listopadowych
Obszar 2.	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie 	nauczyciele,	<ul style="list-style-type: none"> • cały rok

<p>Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia</p>	<p>uczniów z zasadami bezpiecznego poruszania się po drogach i ulicach ze szczególnym zwróceniem uwagi na bezpieczną drogę do i ze szkoły,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa pożarowego, • wdrażanie uczniów do przestrzegania podstawowych zasad bezpiecznego zachowania się w czasie lekcji, przerw, zajęć pozalekcyjnych, w drodze do szkoły i ze szkoły, • uczenie prawidłowych zachowań w razie np. pożaru, wypadku, kradzieży, 	<p>na temat zasad bezpiecznego poruszania się po drogach i ulicach ze szczególnym zwróceniem uwagi na bezpieczną drogę do i ze szkoły,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost wiedzy na temat zasad bezpieczeństwa pożarowego, • przestrzeganie podstawowych zasad bezpiecznego zachowania się w czasie lekcji, przerw, zajęć pozalekcyjnych, w drodze do szkoły i ze szkoły, • właściwe zachowanie na wypadek alarmu, • znajomość numerów 	<p>egzaminu na kartę rowerową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć wychowania komunikacyjnego, • spotkania z policjantami, • spotkania ze strażakami, • plansze z telefonami alarmowymi i planami ewakuacji. • uczestniczenie uczniów w próbnym ewakuacjach na wypadek zagrożeń, • zajęcia z psychologiem i pedagogiem. 	<p>wychowawcy, psycholog, pedagog,</p>	<p>szkolny</p>
---	---	---	--	--	----------------

	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie dzieci z właściwym zachowaniem na wypadek alarmu, • zapoznanie z telefonami alarmowymi i planami ewakuacji; wywieszenie ich w widocznych miejscach na korytarzach. 	<p>alarmowych i zasad korzystania z nich,</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajomość planów ewakuacyjnych w szkole. 			
Obszar 3. Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu, profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> • korygowanie wad postawy, • kształtowanie nawyku dbania o własne zdrowie, • zwracanie uwagi na utrzymanie higieny ciała, • stosowanie zasad zdrowego stylu życia, odżywiania, • wdrażanie uczniów do umiejętnego organizowania warsztatu pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowa postawa ciała, • prawidłowa postawa wobec dbałości o własne zdrowie, higienę ciała, umiejętność zastosowania zasad zdrowego stylu życia, odżywiania, • uczniowie potrafią organizować warsztat pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zajęć z gimnastyki korekcyjnej, • lekcje przedmiotowe i zajęcia realizujące edukację zdrowotną, • pogadanki na godzinach wychowawczych, • organizacja czynnego wypoczynku w czasie wolnym, konkursy/działania dotyczące zdrowego stylu życia, 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy, nauczyciele, pedagog i psycholog, specjaliści 	<ul style="list-style-type: none"> • cały rok szkolny

	<p>i zachowania higieny psychicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ukazywanie szkodliwości tzw. używek i substancji psychoaktywnych dla rozwoju psychofizycznego człowieka, • kształcenie umiejętności krytycznego wyboru informacji medialnych, zagrożeń ze strony mediów, skutków uzależnień od telewizji, internetu, gier komputerowych, • zapoznanie z optymalnym rozkładem posiłków w ciągu doby, • przedstawienie pozytywnego albo szkodliwego 	<p>oraz wdrażać zasady higieny psychicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczniowie znają szkodliwość tzw. używek i substancji psychoaktywnych dla rozwoju psychofizycznego człowieka, • uczniowie potrafią krytycznie odnieść się do informacji medialnych i zagrożeń ze strony mediów, skutków uzależnień od telewizji, internetu, gier komputerowych, • znajomość optymalnego rozkładu posiłków w ciągu doby, oraz wpływu niektórych 	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie kół zainteresowań, • lekcje wychowania fizycznego i zajęcia szkolnego koła sportowego, • organizowanie zajęć w terenie, wycieczek pieszych, rowerowych, • spotkania z pielęgniarką, • projekcja filmów na temat profilaktyki uzależnień • zajęcia z psychologiem i pedagogiem dotyczące pozytywnego wizerunku siebie, realistycznej samooceny, kształtujące prawidłowe postawy wobec przekazów płynących z mediów • zajęcia z pedagogiem, psychologiem 		
--	---	---	--	--	--

	<p>wpływu niektórych pokarmów na zdrowie człowieka,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● poznanie zasad zdrowego odżywiania się i ich wpływu na zdrowie i kondycję fizyczną ● psychoedukacja uczniów na temat mechanizmów i skutków uzależnienia, procedur postępowania w sytuacji przebywania w szkole pod wpływem narkotyków lub posiadania substancji niedozwolonych, ● udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, 	<p>pokarmów na zdrowie człowieka,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● znajomość zasad zdrowego odżywiania się i ich wpływu na zdrowie i kondycję fizyczną, 	<p>związane z realizacją programów profilaktycznych we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Krapkowicach,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● umieszczenie informacji na temat pomocy specjalistycznej związanej ze zdrowiem psychicznym, ● psychoedukacja dla rodziców – wykłady, spotkania ze specjalistami, informacje zamieszczone na stronie internetowej szkoły, 		
--	---	--	--	--	--

	<p>rodziców, opiekunów w przypadku używania środków niedozwolonych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • spotkania z policjantami – informowanie o skutkach prawnych związanych z posiadaniem i używaniem środków nielegalnych • rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów, 				
<p>Obszar 4. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, wrażliwości na potrzeby innych, uczciwości, efektywnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie do poszanowania odmienności innych w sferze wiary, poglądów, upodobań i zainteresowań, wyglądu zewnętrznego, 	<ul style="list-style-type: none"> • szacunek do odmienności innych w sferze wiary, poglądów, upodobań i zainteresowań, wyglądu zewnętrznego, sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • kontakty z rodzicami podczas spotkań z wychowawcami, konsultacji, spotkań z psychologiem, pedagogiem, • spektakle, warsztaty profilaktyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog, pracownicy firm zewnętrznych, przedstawiciele np. policji. 	<ul style="list-style-type: none"> • cały rok szkolny

<p>współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi, zapobieganie konfliktom oraz zachowaniom agresywnym uczniów.</p>	<p>sytuacji materialnej itd.,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● uczenie wrażliwości na potrzeby innych, przyswajanie sobie podstawowych zasady tolerancji, ● organizowanie pomocy koleżeńskiej, ● eliminowanie „ściągnięcia”, wyręczania się innymi, wykorzystywania innych, ● poznanie elementarnych norm współżycia społecznego w grupie rówieśniczej ● prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych na temat empatii, komunikacji, wrażliwości na potrzeby innych, agresji, przemocy, cyberprzemocy. 	<p>materialnej itd.,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wrażliwość na potrzeby innych, przyswajanie sobie podstawowych zasady tolerancji, ● umiejętność organizowania pomocy koleżeńskiej, ● wyeliminowanie „ściągnięcia”, wyręczania się innymi, wykorzystywania innych, ● znajomość elementarnych norm współżycia społecznego w grupie rówieśniczej, ● poszerzenie wiedzy na temat rodzajów i form przemocy, ● umiejętność wczucia się w sytuację drugiej 	<p>organizowane przez firmy zewnętrzne,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zajęcia psychoedukacyjne z psychologiem i pedagogiem, ● godziny wychowawcze na podstawie scenariuszy przygotowanych przez pedagoga i psychologa, ● wzajemna pomoc w nauce, ● spotkania z policjantami, 		
--	---	---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ● upowszechnianie programów edukacyjnych dotyczących rozpoznawania różnych form przemocy, a także reagowania w przypadku bycia ofiarą, świadkiem lub sprawcą. ● współpraca z instytucjami zwalczającymi zachowania agresywne i przemocowe, np. policja. ● bieżąca pomoc psychologiczno – pedagogiczna w przypadku konfliktu lub wystąpienia zjawiska agresji. 	<p>osoby oraz znajomość zasad prawidłowej komunikacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● znajomość programów edukacyjnych dotyczących rozpoznawania różnych form przemocy, a także reagowania w przypadku bycia ofiarą, świadkiem lub sprawcą. ● posiadanie wiedzy na temat odpowiedzialność i prawnej nieletnich, ● wzrost świadomości uczniów i nauczycieli na temat form pomocy psychologiczno – pedagogicznej udzielanej na terenie szkoły 			
--	---	--	--	--	--

<p>Obszar 5 Edukacja proekologiczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nauka obserwowania przyrody i czerpania z tego przyjemności, • uświadomienie odpowiedzialności za środowisko, • poznanie współzależności między człowiekiem, a środowiskiem naturalnym, • poznanie wpływu rozwoju gospodarczego na degradację środowiska naturalnego, • zapoznanie uczniów z zasadami segregacji śmieci, metodami pozwalającymi na oszczędność energii, wody, • zapoznanie z zasadami gospodarowania odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność obserwowania przyrody, • odpowiedzialność za środowisko, • wiedza na temat współzależności między człowiekiem, a środowiskiem naturalnym, • wzrost wiedzy na temat przyczyn degradacji środowiska, • zdobycie umiejętności segregowania odpadów, • pozyskanie umiejętności oszczędzania wody czy prądu, gospodarowania odpadami szkodliwymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wycieczki po okolicy, do parku, lasu, spotkania z leśniczym, dokarmianie ptaków i zwierząt, • udział w akcjach: Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi • udział w projektach i eksperymentach, • organizacja konkursów o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, • lekcje na temat edukacji proekologicznej, • organizacja zbiórek baterii, plastikowych korków, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele biologii, przyrody, wychowawcy, pedagog 	<ul style="list-style-type: none"> • cały rok szkolny
--	--	--	---	---	--

	<p>szkodliwymi– np. akumulatory, baterie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie rzeczy, z których można odzyskać surowce potrzebne do produkcji innych przedmiotów. • wyjaśnienie pojęcia recykling. • segregowanie odpadów i stosowanie opakowań ekologicznych. • pomysły na wykorzystanie surowców wtórnych. • wymyślanie wynalazku służącego ochronie środowiska. • Oszczędzanie papieru, znaczenie drzew w życiu człowieka. • Śmieci w kosmosie. Zagrożenia wynikające z 				
--	---	--	--	--	--

	<p>zaśmiecania kosmosu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia dla środowiska morskiego wynikające z działalności człowieka. 				
<p>Obszar 6. Zaznajamianie uczniów z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi prawa oraz finansów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie Konwencji o Prawach Dziecka oraz prawach i obowiązkach ucznia zawartych w statucie szkoły, • prawa i obowiązki dziecka, • Rzecznik Praw Dziecka, • znajomość zasad ruchu drogowego. • zapoznanie uczniów z przepisami dotyczącymi odpowiedzialności prawnej nieletnich. • zasady zachowania się podczas 	<ul style="list-style-type: none"> • Świadomość i znajomość własnych praw, • Zdobywanie umiejętności oszczędzania i gospodarowania pieniędzmi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lekcje wychowawcze, spotkania z policjantami na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich, spotkania z przedstawicielami banków. 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy 	<ul style="list-style-type: none"> • cały rok szkolny

	<p>wycieczek – regulamin wycieczek.</p> <ul style="list-style-type: none">• bezpieczeństwo w Internecie.• odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych i odpowiedzialność prawna.• bezpieczeństwo w czasie ferii i wakacji.• zapoznanie uczniów z zagadnieniami dotyczącymi oszczędzania pieniędzmi. Zasady pożyczania i oddawania.• rozwijanie umiejętności dostosowania swoich oczekiwań do realiów				
--	--	--	--	--	--

	<p>ekonomicznych rodziny.</p> <ul style="list-style-type: none"> • poszanowanie dóbr materialnych, rozumienie do czego służą pieniądze, uczenie postawy oszczędzania, planowania i przedsiębiorczości. 				
<p>Obszar 7. Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie najważniejszych wartości w życiu człowieka (uczciwość, zdrowie, rodzina, sprawiedliwość, szczęście, uczciwość, solidarność, pomoc potrzebującym,) itp. • poznanie znaczenia słowa norma społeczna (normy prawne, etyczne, obyczajowe), • respektowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost wiedzy na temat wartości i norm społecznych, • Zachowania zgodne z uznawanymi wartościami i nie łamiące obowiązujących norm społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z wychowawcą, psychologiem, pedagogiem, • warsztaty profilaktyczne organizowane przez firmy zewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> • Wychowawcy, psycholog, pedagog, nauczyciele, terapeuci, trenerzy z firm zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> •

	<p>norm i reguł postępowania podczas zabawy.</p> <ul style="list-style-type: none">• uczucia i potrzeby chorych,• wartość dobrych uczynków,• wyjaśnienie pojęcia bezinteresowność,• pomoc koleżeńska,• niesienie pomocy potrzebującym,• czym jest tolerancja?• respektowanie praw innych osób, respektowanie odmienności innych osób,• tolerancja wobec osób innej narodowości i tradycji kulturowej.				
--	--	--	--	--	--